

Motion till riksdagen 2024/25:1449

av Tobias Andersson m.fl. (SD)

Yttrandefrihet på internet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rätt till att på lika villkor kunna skapa verifierade konton på sociala medieplattformer och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lagskydd för anonyma konton på sociala medieplattformer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det på sociala medieplattformer bör vara otillåtet att avtala bort en viss inriktning av åsiktsbildning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att relationerna mellan staten, medborgarna och sociala medieplattformer bör regleras på ett sätt så att användarna ges ett tydligt stöd i yttrandefrihetsgrundlagen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att algoritmer på sociala medieplattformer inte får premiera eller missgynna vissa åsiktsriktningar eller partier och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kriminalisera skuggbanning och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kontot bakom ett yttrande som modererats av en plattformsinnehavare bör erhålla skydd från ingrepp och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inget innehåll på sociala medieplattformer bör få raderas, modereras eller förfördelas utifrån politisk eller filosofisk åskådning och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om återkoppling från plattformsinnehavare om konto blivit avstängt eller innehåll modererat och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk domstol bör pröva fall där kontoinnehavare på sociala medieplattformer har fått sitt konto avstängt eller innehåll modererat och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över rättsligt skydd på sociala medieplattformar som tar ner eller modererar innehåll, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Internet och de digitala plattformarna har vuxit till den viktigaste arenan för det demokratiska samtalet och åsiktsbildningen. Trots detta är skyddet för yttrande- och åsikts- och informationsfriheten mycket svagt på internet. Om vi inte i praktiken kan nyttja dessa friheter blir fria val en chimär.

Ett litet antal globalt verksamma plattformar har enorma möjligheter till kontroll över vilka yttranden som hörs, vilken information som syns och vilka budskap som premieras av deras algoritmer. Transparensen är svag och den enskilde är i praktiken rättslös och kan stängas av eller blockeras utan förvarning eller möjlighet till överklagande. Ur ett demokratiskt perspektiv är denna ordning oacceptabel.

De uppgifter som framkommit efter att Elon Musk köpte Twitter (numera X) och fick tillgång till företagets tidigare korrespondens såväl internt som med amerikanska myndigheter bör förskräcka. Här återfinns till exempel bevis för hur säkerhetstjänster beställde censur av vissa nyheter för att gynna en sida i det amerikanska presidentvalet och hur man censurerat personer som framfört kritik mot covidvaccin.

Att Elon Musk nu tillåter en rättvis och vidsträckt yttrandefrihet på plattformen X har skapat antagonism från censurivrare i såväl Bryssel som Storbritannien. Detta är ytterligare ett stort orostecken i tiden.

Demokrati och rättigheter

Vi betraktar de stora nätplattformarna som informationsinfrastruktur som inte kan likställas med en tidning. Nätplattformarna behöver lyda under principen om kontraheringsplikt, vilket juridiskt innebär ett förbud mot att neka avtal eller att utföra en prestation utan saklig grund.

Relationerna mellan staten och plattformarna sker i dag helt godtyckligt och resultaten är ensidigt i riktningen begränsningar av yttrandefriheten. Det måste bli svårt för staten eller privata techbolag att påverka informationsflöden utifrån politiska intressen.

Alla fysiska och juridiska personer bör ha rätt att på lika villkor kunna skapa verifierade konton. Kontraheringsplikt bör råda.

Konton där användaren gentemot andra användare är anonym men där denne identifierat sig gentemot sajten bör ha samma skydd som ett konto verifierat till en specifik person eller organisation.

Ett åsiktstorg på de stora sociala medieplattformar bör inte i användaravtalet kunna avtala bort en viss inriktning av åsiktsbildning enligt de principer som fastslagits i europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Relationerna mellan staten, medborgarna och plattformarna bör regleras på ett sätt så att användarna ges ett tydligt stöd i yttrandefrihetsgrundlagen.

Avstängning och moderering

Transparensen kring hur algoritmer påverkar spridningseffekten utifrån innehåll bör öka och ska inte kunna vara avhängig subjektiva värderiktningar. Utgångspunkten bör också vara att endast innehåll som är olagligt enligt svensk lag ska få censureras och att godtycklig avstängning eller begränsning av användarkonton bör förbjudas.

Utformning och justeringar i algoritmer ska inte få premiera eller missgynna vissa åsiktsriktningar eller partier.

Skuggbanning, det vill säga att användare utan vetskap åläggs digitala begränsningar för att kunna sprida innehåll, bör vara olagligt.

Vid moderering bör som huvudregel enbart yttrandet kunna bli föremål för ingrepp och inte kontot bakom yttrandet.

Inget innehåll bör få raderas, modereras eller förfördelas utifrån politisk eller filosofisk åskådning annat än sådant som är förbjudet utifrån nationell lagstiftning. Otillbörlig moderering bör regleras i lag.

Rättssäkerhet

Det är angeläget att den enskilde ges en god rättssäkerhet gentemot plattformsinnehavarna som anses utgöra vital informationsinfrastruktur. För demokratins funktion är det särskilt viktigt att politisk opinionsbildning har ett mycket starkt skydd i lagen.

Om en kontohavare har fått sitt konto avstängt eller innehåll modererat bör plattformsinnehavaren i detalj beskriva vad som föranlett åtgärden.

Svensk domstol bör, i en omfattning som säkrar att plattformarna upprätthåller lagen och dess intentioner, pröva fall där kontohavare har fått sitt konto avstängt eller innehåll modererat.

Om en plattform tar ner eller modererar innehåll som en domstol senare bedömer som lagligt bör det finnas möjlighet till sanktioner och skadestånd. När en digital plattform används för politisk opinionsbildning bör omfattningen av sanktioner för en otillbörlig avstängning styras mot den påverkan en avstängning kan antas ha inneburit.

Tobias Andersson (SD)

Josef Fransson (SD)

Jessica Stegrud (SD)

Mattias Bäckström Johansson (SD)

Eric Palmqvist (SD)

Johnny Svedin (SD)